
طراحی شهری و پیشگیری بزهکاری

«راهنمای مرجع»

نوشته

گروه برنامه‌ریزی مؤسسه‌ی سرکیسیان

برگردان

دکتر محسن کلانتری

عضو هیأت علمی دانشگاه زنجان

ابوذر سلامی بیرامی

نشر آذریک

عنوان و نام پدیدآور	طراحی شهری و پیشگیری بزهکاری «راهنمای مرجع»/ نوشته گروه برنامه‌ریزی موسسه‌ی سرکیسیان؛ برگردان محسن کلانتری، ابوتر سلامی بیرامی.
مشخصات نشر	زنجان: آذرکَلک، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۱۴۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۸۳-۸-۷-۴۹۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
یادداشت	عنوان اصلی: Crime prevention and urban design resource manual.
موضوع	پیشگیری از جرم در طراحی معماری
موضوع	شهرسازی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	شهرسازی -- طرح و برنامه‌ریزی
موضوع	معماری -- طراحی
شناسه افزوده	کلانتری، محسن، ۱۳۳۸ - مترجم
شناسه افزوده	سلامی بیرامی، ابوتر، ۱۳۶۱ - مترجم
شناسه افزوده	گروه برنامه‌ریزان سرکیسیان و شرکا
شناسه افزوده	Sarkissian Associates Planners
رده‌بندی کنگره	HV۷۲۲۱/۷۴ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی	۳۶۴/۴۹
شماره کتاب شناسی ملی	۲۴۳۱۸۵۷

طراحی شهری و پیشگیری بزهکاری

«راهنمای مرجع»

ترجمه: دکتر محسن کلانتری، ابوتر سلامی بیرامی

طرح جلد: نصیبه عباسی صفحه‌آرایی: زینب اکبری

ویراستار: مریم کلانتری

سال چاپ: ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه ناشر: آذرکَلک

قیمت: ۴۹۰۰۰ ریال

فروشگاه اینترنتی:

www.azarkelk.com

www.azarbook.com

نشانی: زنجان، خیابان شهدا، ساختمان کوروش ۱۴، واحد ۲۱

تلفن: ۵۲۶۲۱۳۱-۰۲۴۱۱ دورنگار: ۵۲۵۸۸۵۷-۰۲۴۱۱

حق چاپ محفوظ است.

یادداشت مترجمین

در سال‌های اخیر، به کارگیری اصول برنامه‌ریزی و طراحی شهری برای افزایش ایمنی و پیشگیری بزهکاری و ساماندهی و کنترل ناهنجاریهای اجتماعی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. این اصول تا حد زیادی از نگرش «پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی» تأثیر پذیرفته است. این نگرش بر پایه‌ی طراحی مناسب و بهسازی فضاهای کالبدی با هدف کاهش فرصت‌های بزهکاری و ارتقاء سطح ایمنی جامعه و بهبود کیفیت زندگی استوار است. ایده‌ای که برای نخستین بار در اوایل دهه ۱۹۶۰ میلادی مطرح شد و به طور مشخص این مفهوم به وسیله‌ی جرم‌شناس مشهور سی. ری جفری^۱ مطرح شد و اسلومو آنجل^۲ از دیگر پیشگامان مطالعه‌ی این نگرش بوده است.

از مهمترین راهبردهای نگرش پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی، ساخت و ساماندهی فضاهای کالبدی و کاربرهای شهری برای افزایش نظارت‌های طبیعی است. کنترل طبیعی دسترسی‌ها از دیگر راهبردهای این نگرش است که با محدود کردن دسترسی‌ها و تعیین دقیق حدود فضاهای خصوصی و عمومی محقق می‌شود. طراحی مناسب ورودی و خروجی، حصارکشی، بهبود نورپردازی، استفاده‌ی مشخص، واضح و تعریف شده از فضاهای کالبدی از دیگر روش‌های کنترل طبیعی دسترسی‌ها است. تقویت قلمروگرایی سومین راهبرد نگرش یاد شده است که می‌کوشد تعلق خاطر شهروندان را نسبت به اموال و دارایی آنان و دیگر فضاهای عمومی افزایش دهد. مراقبت، نگهداری و فعالیت‌های پشتیبان از عناصر تکمیل‌کننده راهبردهای این نگرش است.

کتاب حاضر راهنمای مرجع طراحی شهری برای پیشگیری بزهکاری است که بر پایه اصول نگرش «پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی» نوشته شده و شیوه‌های به کارگیری این اصول را شرح داده است. طرح کلی کتاب به موضوعات طراحی، ایمنی و مدیریت شهری اختصاص یافته است که با هدف ساماندهی و بهسازی کاربری‌های

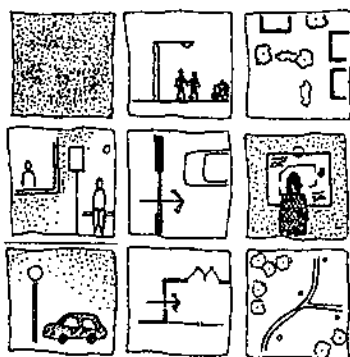
1. C. Ray Jeffery

2. Schlomo Angel

شهری نگاشته شده است. این راهنما می‌کوشد تا برنامه‌ریزان، طراحان و مدیران شهری را در به کارگیری اصول طراحی شهری برای پیشگیری بزهکاری یاری رساند. مطابق این کتاب در چهار فصل گنجانده شده است و موضوعات مرتبط با آن در شش پیوست انتهای کتاب آورده شده است. بررسی نقش طراحی شهری در پیشگیری بزهکاری موضوع فصل نخستین است. فرایند ارزیابی خطر و مهم‌ترین عناصر کلیدی طراحی در فرایند ارزیابی خطر در فصل دوم شرح داده شده است. بررسی موضوعات عمومی طراحی و ایمنی در مکان‌ها و فضاهای خاص موضوع فصل سوم و چهارم این کتاب است.

امید است ترجمه‌ی اثر حاضر برای علاقه‌مندان، مدیران، برنامه‌ریزان و طراحان شهری مفید باشد و آنها را در ساختن شهرهایی ایمن، آباد و زیبا کمک نماید. مترجمین قدردان تمامی همکاران عزیز خود در نشر آذرکلیک هستند، عزیزانی که زحمت ویراستاری، حروف‌نگاری، صفحه‌آرایی، طراحی جلد، نمونه‌خوانی و چاپ و نشر این اثر را به عهده داشته‌اند.

محسن کلانتری
ایوژن سلامی بیرامی

پیشگفتار

کتاب طراحی شهری برای پیشگیری بزهکاری یک سند راهنما برای نهادهای گردن
 اصول نگرش پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی^۱ است. این راهنما از
 پژوهشی با عنوان نقش طراحی شهری^۲ در پیشگیری از بزهکاری و امنیت اجتماعی
 اقتباس شده است.

طرح کلی کتاب به موضوعات ایمنی، طراحی و مدیریت شهری اختصاص یافته است
 که با هدف ساماندهی و بهسازی کاربری‌های عمومی شهرها نوشته شده است. در این
 کتاب آنجا که کاربری‌های عمومی شهرها مطالعه شده است، اصول نگرش «پیشگیری
 بزهکاری از طریق طراحی محیطی» برای افزایش سطح ایمنی در کاربری‌های تجاری و
 مسکونی نیز قابل استفاده است، به ویژه این مباحث در توسعه سطوح بزرگ مقیاس یا
 امنیت مکان‌های شهری کاربرد دارد.

هدف از تدوین کتاب این است که برنامه‌ریزان، طراحان و مدیران شهری را در به
 کارگیری اصول نگرش پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی یاری رساند. گرچه
 در این کتاب به راهبردهای طراحی شهری بیشتر تأکید شده است، اما هدف از این تأکید،
 بیان استانداردهای خشک و غیر قابل انعطاف نبوده است، بلکه منظور تشریح اصول و
 روش‌هایی بوده است که به توسعه شهری بیانجامد.

فصل اول

سرآغاز

۱. ۱. نقش طراحی شهری در پیشگیری بزهکاری ۱۱
۱. ۲. مرور کلی این راهنما ۱۲
۱. ۳. درباره‌ی این نوشتار ۱۳
۱. ۴. اهداف تفصیلی ۱۴
۱. ۵. رویکرد مورد استفاده در این راهنما ۱۴
۱. ۶. برگزاری کارگاه ۱۵
۱. ۷. نحوه‌ی استفاده از این راهنما ۱۶
۱. ۸. احتیاط در به کارگیری واکنش‌های طراحی ۱۷
۱. ۹. پرسشی درباره‌ی استانداردها ۱۷
۱. ۱۰. ملاحظات عمومی ۱۸
۱. ۱۱. پایداری و پیشگیری بزهکاری ۱۹

فصل دوم

فرآیند ارزیابی خطر، نخستین گام ضروری

۲. ۱. مرور اجمالی ۲۱
۲. ۲. عناصر کلیدی طراحی در فرآیند ارزیابی خطر ۲۲

فصل سوم

موضوعات عمومی

۳. ۱. سرآغاز ۲۵
۳. ۲. نورپردازی ۲۶
۳. ۳. خط دید و نظارت طبیعی ۳۲
۳. ۴. نشانه گذاری ۳۵
۳. ۵. طراحی ساختمان ۳۸
۳. ۶. کاربری‌های مختلط ۴۲
۳. ۷. منظرسازی ۴۴
۳. ۸. فضای ایمن و بی خطر ۴۷
۳. ۹. مدیریت و نگهداری ۵۰

ایمنی در مکان‌ها و فضاهای خاص

- ۵۳ ۱.۴. سرآغاز
- ۵۴ ۲.۴. بخش مرکزی شهر
- ۵۸ ۳.۴. پارک‌ها و فضاهای باز عمومی
- ۶۲ ۴.۴. تسهیلات اجتماعی
- ۶۴ ۵.۴. فضاهای تفریح و سرگرمی کودکان و جوانان
- ۶۶ ۶.۴. پارکینگ‌ها
- ۷۳ ۷.۴. ارتباط با نواحی مسکونی
- ۷۷ ۸.۴. مسیرهای دوچرخه‌رو
- ۷۹ ۹.۴. زیرگذرها و روگذرهای عابر پیاده
- ۸۱ ۱۰.۴. ایستگاه‌های اتوبوس و تاکسی
- ۸۵ ۱۱.۴. کوچه‌ها و مسیرهای عابر پیاده، کوچه‌ها و گذرگاه‌ها
- ۸۹ ۱۲.۴. سرویس‌های بهداشتی عمومی
- ۹۱ ۱۳.۴. مراکز خرید

پیوست‌ها

- ۹۵ پیوست الف: پیشرفت‌های اخیر در پیشگیری بزهکاری
- ۹۹ پیوست ب: معیارهایی برای طراحی برای معلولین
- ۱۰۳ پیوست ج: اصول نشانه گذاری برای سالخوردگان و معلولین
- ۱۰۵ پیوست د: تضادهای احتمالی بین نگرش پیشگیری بزهکاری...
- ۱۰۷ پیوست ه: جدول سطوح نورپردازی
- ۱۱۱ پیوست و: نکات امنیتی

منابع و مآخذ

واژه نامه

- ۱۳۱ انگلیسی به فارسی
- ۱۳۱ فارسی به انگلیسی
- ۱۳۵